

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансового менеджменту та фондового ринку

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи

на здобуття освітнього ступеня магістра

зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

за магістерською програмою професійного спрямування

«Фінансовий менеджмент реального та страхового бізнесу»

на тему: **«Управління грошовими потоками компанії»**

Виконавець:

студент VI курсу фінансово-економічного
факультету

Семьонова Вікторія Ігорівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., ст. викладач

(науковий ступінь, вчене звання)

Іоргачова Марія Іванівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження. Розвиток національної економіки зумовив підвищення самостійності компаній у прийнятті управлінських рішень і, як результат, їх юридичної та економічної відповідальності за показники господарської діяльності. Тому фінансова діяльність компаній повинна бути зосереджена на підвищенні ефективності управління грошовими коштами, дебіторською заборгованістю, станом товарно-матеріальних цінностей, платоспроможністю та іншими сферами фінансово-господарської діяльності компанії. Для досягнення цієї мети необхідно здійснювати управління грошовими потоками. Воно має важливе значення в умовах ринкової економіки, оскільки ефективне управління активами є одним з джерел збільшення прибутку, підвищення рентабельності та стабільності фінансового стану компанії.

Актуальні проблеми управління грошовими потоками суб'єкта підприємництва висвітлено в працях зарубіжних і українських учених. Зокрема, серед дослідників цієї теми слід виділити: І.О. Бланка, М.Д. Білик, С.О. Зубкова, К.В. Ізмайлова, В.В. Ковалева, М.Я. Коробова, С.М. Кундрата, Л.А. Лахтіонову, Г.Й. Островську, А.М. Поддєрьогіна, С.В. Чорну.

Проте існують проблеми, які полягають у тому, що немає єдиних рекомендацій чи підходів, які б допомогли підприємствам управляти формуванням і використанням активів для підвищення ефективності діяльності, випуску конкурентоспроможної продукції, завоювання нових ринків, впровадження інновацій тощо.

Метою кваліфікаційної роботи є обґрунтування теоретичних основ і аналіз практики управління грошовими активами компанії, а також визначення напрямків підвищення ефективності управління грошовими активами компанії.

Завдання дослідження. Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі завдання:

- розкрити суть поняття грошових потоків компанії як об'єкта фінансового менеджменту, визначити їх склад та обґрунтувати значення;
- визначити джерела формування і напрямки використання грошових потоків компанії;
- визначити суть і етапи політики управління грошовими потоками компанії;
- дати оцінку потреби в грошових потоках компанії;
- проаналізувати обсяг і структуру грошових потоків компанії;
- розрахувати показники ефективності використання грошових потоків компанії;
- визначити шляхи оптимізації формування грошових потоків в компанії;
- обґрунтувати напрямки підвищення ефективності використання грошових потоків компанії.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні засади управління грошовими потоками компанії.

Об'єктом дослідження це процес управління грошовими потоками компанії.

Методи дослідження. У процесі написання кваліфікаційної роботи при обґрунтуванні теоретичних основ управління грошовими потоками компанії

використані такі методи наукового дослідження: синтез, абстрагування, індукція, дедукція, системний та інші. В процесі аналізу практики управління грошовими потоками компанії застосовані такі методи наукового дослідження: аналітичний, порівняння, формалізації та інші. При визначенні напрямків підвищення ефективності управління грошовими потоками компанії використані методи ідеалізації, прогнозування, узагальнення та інші.

Інформаційна база. Законодавчі акти та нормативно-правові документи України, монографічні дослідження, наукові статті, матеріали наукових і науково-практичних конференцій, навчальна література, фінансова звітність компанії.

Структура роботи. У першому розділі кваліфікаційної роботи розкрито суть поняття грошових потоків компанії, визначено їх склад та обґрунтовано значення; визначено джерела формування і напрямки використання грошових потоків компанії; визначено суть і етапи політики управління грошовими потоками компанії. У другому розділі кваліфікаційної роботи дано оцінку потреби в грошових потоках компанії; проаналізовано обсяг і структуру грошових потоків компанії; розраховано показники ефективності використання грошових потоків компанії. У третьому розділі роботи визначено шляхи оптимізації формування грошових потоків компанії; обґрунтовано напрямки підвищення ефективності їх використання.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі *«Теоретичні основи управління грошовими потоками компанії»* розглянуто позиції науковців щодо визначення сутності понять грошові потоки та грошові активи, проведено порівняння понять «грошові активи» та «фінансові активи» **вставить визначення грошові потоки**

Наведено класифікацію та характеристику даних визначень, розглянуто основні етапи та принципи формування активів компанії. Розглянуто джерела формування та витрачання грошових активів підприємства в розрізі грошових потоків за видами господарської діяльності.

На практиці управління джерелами формування і напрямками використання грошових потоків підприємства сприяє зростанню ритмічності здійснення операційного процесу підприємства. Будь-який збій у здійсненні платежів має негативний вплив на формування виробничих запасів сировини та матеріалів, рівень продуктивності праці, реалізацію готової продукції. У той самий час ефективно організовані грошові потоки підприємства, збільшуючи ритмічність здійснення операційного процесу, забезпечують зростання обсягів виробництва та реалізації його продукції.

Приведені етапи розробки політики управління грошовими активами підприємства та визначено, що управління грошовими активами - це складний та трудомісткий процес, адже підприємство повинне мати достатньо грошових активів, щоб здійснювати поточні платежі, закупівлі сировини і матеріалів, виплачувати заробітну плату, купувати довгострокові активи, своєчасно погашати зобов'язання. Нестача фінансових активів веде до втрати ліквідності фірми, а її діяльність починає залежати від зовнішніх суб'єктів. Результатом такої ситуації може стати банкрутство, примусова реструктуризація, поглинання.

У другому розділі *«Оцінка та аналіз грошових потоків ТОВ «Гаджет Трейдинг»* наведено методологію проведення аналізу та оцінки грошових потоків компанії, на основі якої проаналізовано показники оцінки грошових потоків ТОВ «Гаджет Трейдинг» та визначено ефективність їх використання на даному підприємстві.

Проаналізовано грошові потоки компанії за абсолютними та відносними показниками оборотних активів, рентабельності грошового потоку, ліквідності грошового потоку, коефіцієнтів достатності та ефективності грошового потоку компанії.

За результатами аналізу показників оборотних активів можна визначити, що протягом 2013-2017р. компанія збільшувала свої операційні витрати та чистий дохід від реалізації послуг. При цьому мінімально необхідна сума грошових активів коливалася залежно від оборотності грошових коштів та їх еквівалентів.

Проаналізувавши обсяг та структуру грошових активів компанії ТОВ «Гаджет Трейдинг» можна зробити висновок, що протягом 2013-2017р. найбільшу частку в грошових активах компанії займала дебіторська заборгованість. Аналіз обсягу та структури грошових коштів та їх еквівалентів компанії ТОВ «Гаджет Трейдинг» показав достатню кількість високоліквідних активів компанії, необхідних для розрахунку за своїми невідкладними фінансовими зобов'язаннями.

За результатами аналізу показників ефективності використання грошових активів компанії встановлено доцільність здійснення підприємницької діяльності компанії. Аналіз показників ефективності діяльності ТОВ «Гаджет Трейдинг» показав, що протягом 2013-2017 р. компанія не використовувала весь наявний потенціал.

У третьому розділі *«Розробка моделі управління грошовими потоками ТОВ «Гаджет Трейдинг»* запропоновано здійснити оптимізацію структури капіталу компанії, згладити коливання в обсягах надходжень і виплат грошових коштів, впровадити нові технології та вдосконалити виробничі процеси, провести рефінансування дебіторської заборгованості та здійснити реінвестування прибутку для поповнення власних оборотних коштів.

ВИСНОВКИ

В умовах ринкової економіки, коли діяльність суб'єктів господарювання являє собою непростий динамічний процес, який ускладнюється циклічним характером обігу грошових коштів, управління грошовими коштами підприємства покликане визначити оптимальну структуру грошових потоків, здійснити раціональне розміщення наявних коштів у відповідних елементах активів, створити достатній рівень ліквідності та платоспроможності компанії у довгостроковій перспективі, що зрештою дозволить забезпечити його стійкий подальший розвиток.

Грошові активи - це сукупність грошових коштів та їх еквівалентів, поточних фінансових інвестицій, поточної дебіторської заборгованості, що знаходяться в розпорядженні підприємства на певну дату і являють собою активи у формі засобів платежу, які зберігають високий рівень ліквідності та можуть бути використані протягом одного операційного циклу, що складає не більше року. З визначення

впливає склад грошових активів: грошові кошти та їх еквіваленти, поточні фінансові інвестиції та поточна дебіторська заборгованість.

Формування грошових потоків компанії здійснюється з урахуванням найближчих перспектив розвитку операційної діяльності та форм її диверсифікації, визначення потреби в окремих видах грошових активів, оптимізації складу і структури активів з позиції забезпечення ефективності господарської діяльності та забезпечення умов прискорення оборотності грошових активів в процесі їх використання. Формування та витрачання грошових активів підприємства розглянули в розрізі грошових потоків за видами господарської діяльності: операційної, фінансової та інвестиційної.

Політика управління грошовими потоками компанії - це частина загальної політики управління оборотними активами підприємства. Її мета полягає в оптимізації розміру їх залишку з метою забезпечення постійної платоспроможності й ефективного використання в процесі зберігання. На основі дослідження наукових робіт різних науковців нами визначено такі етапи політики управління грошовими активами підприємства: розрахунок часу обороту грошових коштів, аналіз руху грошових коштів підприємства, планування грошових потоків підприємства, планування короткострокового фінансування, аналіз середнього залишку грошових активів підприємства в попередньому періоді, вибір ефективних форм регулювання середнього залишку грошових активів, забезпечення рентабельного використання тимчасово вільного залишку грошових активів.

Визначення потреби в грошових потоках компанії є основоположним в процесі управління грошовими активами. Їх планування здійснюється економіко-математичними методами та методом техніко-економічних розрахунків. В основу перших моделей покладаються досить жорсткі обмеження, які не завжди відповідають реальним умовам функціонування підприємств, що ускладнює їх застосування в практиці фінансового менеджменту, особливо в умовах вітчизняних реалій. Так, всі математичні моделі передбачають розміщення тимчасово вільних грошових коштів в короткострокові фінансові інструменти інвестування, обґрунтування “точок” здійснення таких операцій. В умовах нерозвиненості фінансового ринку зазначені моделі втрачають актуальність і розглядаються, здебільшого, як теоретичний каркас, що висвітлює логіку планування запасів грошових коштів. Метод техніко-економічних розрахунків застосовується, виходячи з рівня оборотності грошових активів, залежно від товарообороту та елементів попиту на грошові кошти. Здійснивши аналіз потреби у грошових активах ТОВ “Гаджет Трейдинг”, ми визначили, що мінімально необхідна сума грошових коштів становить 321772,07 тис.грн.

Використовуючи фінансову звітність ТОВ “Гаджет Трейдинг”, ми провели вертикальний та горизонтальний аналіз, вивчили склад та динаміку грошових активів. Аналіз грошових активів у складі оборотних активів показав, що найбільшу питому вагу в оборотних активах компанії займають запаси, тоді як поточні біологічні активи та фінансові інвестиції мають нульове значення.

Також, низькі значення мають інша поточна дебіторська заборгованість та витрати майбутніх періодів. Серед грошових активів найбільшу вагу складає дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги. Грошові кошти

та їх еквіваленти протягом 2013-2017р. займали частку від 3,9% до 12,3% в грошових активах. Отже, аналіз показав недостатню кількість високоліквідних активів компанії, необхідних для розрахунку за своїми невідкладними фінансовими зобов'язаннями.

Для оцінки ефективності використання грошових потоків компанії було розраховано такі показники: рентабельність залишку грошових коштів, рентабельність витрачених грошових коштів, рентабельність грошових коштів отриманих, рентабельність чистого грошового потоку, коефіцієнт достатності чистого грошового потоку, коефіцієнт ліквідності грошового потоку, коефіцієнт ефективності грошових потоків. За результатами аналізу було визначено, що на фоні зростання фінансових результатів компанії відчувається недостача в залишках грошових коштів, що впливає на платоспроможність підприємства. Підприємство за рахунок надходження грошових засобів від продажу активів (майна) або залучення банківських кредитів має позитивне сальдо загального грошового потоку при від'ємних значеннях грошового потоку по основній операційній діяльності у 2013 та 2014 роках. У цьому випадку позитивне значення чистого грошового потоку приховує реальну збитковість основної операційної діяльності.

Для оптимізації формування грошових коштів підприємства необхідне врахування особливостей здійснення операційної діяльності, середньої тривалості операційного циклу на підприємстві, а також оцінки позитивних і негативних характеристик функціонування цих видів активів. Для того, щоб оптимізувати формування своїх грошових активів, менеджерам ТОВ «Гаджет Трейдинг» необхідно здійснити такі заходи: знизити терміни кредиту покупцям, застосовувати політику повної передоплати за реалізовану продукцію, залучати факторингові фірми, які візьмуть на себе управління дебіторською заборгованістю та запобігатимуть утворенню “розриву готівки”. Для залучення грошових активів у довгостроковому періоді ТОВ «Гаджет Трейдинг» слід застосовувати такі заходи, як: створення іміджу інвестиційно привабливого підприємства, розвиток співробітництва з стратегічними партнерами. Ці рекомендації дозволять вирішити проблему з ненадійною дебіторською заборгованістю, що вивільнить грошові кошти для здійснення операційної та інвестиційної діяльності.

Для підвищення ефективності використання грошових потоків ТОВ «Гаджет Трейдинг» необхідно застосовувати такі заходи: згладження коливань в обсягах надходжень і виплат грошових коштів, впровадження нових технологій та вдосконалення виробничих процесів, встановлення чітких договірних умов постачань, використання зваженої кредитної політики, що вивільнить грошові кошти для здійснення інвестиційної діяльності, вибір напрямків використання тимчасово вільних грошових коштів. На сьогодні найпоширенішими напрямками використання та примноження грошових коштів підприємства є: банківські депозити, інвестиції в акції інших компаній, купівля нерухомості, розширення бізнесу, інвестиції в проекти інших організацій, страхування бізнесу.

Отже, процес управління грошовими потоками компанії - це складний та трудомісткий процес, що потребує компетентних менеджерів для здійснення детального аналізу потреби, обсягу та структури грошових активів, створення

оптимальної політики формування та використання грошових коштів та їх еквівалентів, дебіторської заборгованості та поточних фінансових інвестицій.

АНОТАЦІЯ

Семьонова В. І., «Управління грошовими потоками компанії»,
кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності
«Фінанси, банківська справа та страхування» за магістерською програмою
«Фінансовий менеджмент реального та страхового бізнесу»,
Одеський національний економічний університет м. Одеса, 2018 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – процес управління грошовими потоками компанії.

У роботі розглядаються теоретичні основи управління грошовими потоками компанії, механізм її реалізації та методи оцінювання грошового потоку суб'єкта господарювання.

Проаналізовано грошові потоки компанії за допомогою абсолютних та відносних показників оборотних активів, рентабельності грошового потоку, ліквідності грошового потоку, коефіцієнтів достатності та ефективності грошового потоку компанії.

Запропоновано здійснити оптимізацію структури капіталу компанії, згладити коливання в обсягах надходжень і виплат грошових коштів, впровадити нові технології та вдосконалити виробничі процеси, провести рефінансування дебіторської заборгованості та здійснити реінвестування прибутку для поповнення власних оборотних коштів.

Ключові слова: грошові потоки, грошові активи, механізм управління, методи оцінювання, оптимізація.

Semonova V., “Management of cash flows of the company”,
thesis for Master degree in specialty “ Finance, banking and insurance”
under the program
“Financial management of real and insurance business”,
Odessa National Economic University
Odessa, 2018

Master's qualification work consists of three sections. The object of research - the process of managing the company's cash flows.

The paper considers the theoretical foundations of cash flow management of the company, the mechanism of its realization and methods of estimating the cash flow of the subject of management.

The company's cash flows are analyzed with the help of absolute and relative indicators of current assets, profitability of cash flow, liquidity of cash flow, sufficiency ratios and efficiency of company's cash flow.

It is proposed to optimize the capital structure of the company, to smooth fluctuations in the volume of proceeds and cash payments, to introduce new technologies and improve production processes, to refinance accounts receivable and to reinvest profits to replenish their working capital.

Keywords: cash flows, cash assets, management mechanism, evaluation methods, optimization.